

ABATEMENT	کاهش فرایندی قانونی و منظم برای به حداقل رساندن و یا کاستن زیان های بهداشتی عوامل محیطی.
ABC APPROACH	نگرش خودداری، پایداری، پیشگیری خودداری، پایداری در جفت گزینی، و استفاده از کاندوم برای پیشگیری راهبرد جدیدی است برای جلوگیری از انتشار و مبارزه با بیماری های منتقله از راه تماس جنسی، به خصوص عفونت با HIV و بیماری ایدز که اکنون به صورت عالمگیر درآمده است.
ABORTION RATE	میزان سقط جنین برآوردی از تعداد سقط جنین در مدت یک سال بری هر یک هزار زن در سن باروری.
ABORTION RATIO	نسبت سقط جنین برآوردی (درصد) از تعداد سقط جنین در یک سال برای هر یک صد تولد زنده در همان سال
ABSCISSA	طول فاصله ای روی محور افقی (محور X) که از محل برخورد محور عمودی (محور Y) نگاره شروع و در جای مشخصی (نقطه P) پایان می گیرد.
ABSOLUTE EFFECT	اثر مطلق نتیجه یک مواجهه که نه به صورت نسبت، بلکه به صورت تفاوت بین میزان ها، نسبت ها و میانگینهای مربوط به عوامل خطر یک عارضه بیان می شود.
ABSOLUTE POVERTY LEVEL	سطح فقر مطلق درآمدی که با کمتر از آن نمی توان حداقل نیازهای غذایی و غیرغذایی را به دست آورد.
ABSOLUTE RATE	میزان مطلق کسری حاصل از تقسیم تعداد افراد مبتلا به یک عارضه بهداشتی (مثل یک بیماری خاص، مرگ و مانند آن) بر تعداد افراد (شخص- زمان) در جامعه ی تحت مطالعه که در یک دوره زمانی معین در معرض خطر بوده اند.
ABSOLUTE RISK (AR)	خطر مطلق

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

	احتمال وقوع یک پیشامد (معمولاً ناخواسته) در جامعه تحت مطالعه.
ABSOLUTE RISK INCREASE (ARI)	افزایش خطر مطلق مقدار مطلق خطر وقوع عارضه ی ناخواسته در گروه زیر درمانهای منهای خطر مطلق همان عارضه در گروه شاهد
ABSOLUTE RISK REDUCTION (ARR)	کاهش خطر مطلق تفاوت ریاضی بیان دو میزان.
ACCELERATED FAILURE – TIME MODEL	مدل شتاب یافته زمان زوال نوعی مدل بقاء که در آن مواجهه (و یا مداخله درمانی) باعث می شود که سیر طبیعی بیماری تغییر کند.
ACCEPTABLE RISK	خطر پذیرفتنی خطری که از نظر بعضی گروه ها قابل قبول باشد.
ACCEPTANCE SAMPLING	نمونه گیری پذیرشی (مترادف با نمونه گیری بمان- یا برو) یک روش نمونه گیری که ابتدا جامعه ی مرجع را به گروه هایی که در یک واحد زمانی (برای مثال در یک گروه سنی خاص) قرار دارند، تقسیم می کند و سپس از افراد آن نمونه گیری می نماید.
ACCIDENT	حادثه (تصادف) یک پیشامد پیش بینی نشده در محل کار و یا منزل و یا در هنگام رانندگی و یا ورزش و یا حتی در حال استراحت که معمولاً به جراحت INJURY بدنی منجر می گردد.
ACCUMULATION OF RISK	تجمع خطر مقدار تراکم یافته آسیب به یک ساختار زیستی در نتیجه افزایش تعداد دوره، و یا شدت مواجهه و کاهش قدرت بازسازی محل آسیب دیده به علت سالمندی.
ACCURACY	درستی (صحت) درجه مطابقت یک اندازه گیری، یا برآوردی که بر مبنای اندازه گیری به دست آمده باشد، با مقدار حقیقی صفتی که مورد اندازه گیری بوده است.
ACE (American college of Epidemiology)	آ.سی.بی

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

	کالج آمریکایی اپیدمیولوژی
ACQUAINTANCE NETWORK	شبکه آشنایان گروهی از افراد نزدیک و یا در تماس با یکدیگر
ACQUIRED IMMUNODEFICIENCY SYNDROME (AIDS)	نشانگان نارسایی اکتسابی ایمنی (مترادف با ایدز AIDS) مرحله بالینی پیشرفته ای از عفونت با ویروس نارسایی اکتسابی ایمنی در انسان که به عنوان یک نشانگان مشخص، در سال ۱۹۸۱ شناسایی شد.
ACRONYM	سرنگاشت واژه ای که با استفاده از قسمتهایی از چند واژه ی دیگر مثل ANALYSIS OF VARIANCE (ANOVA) یا حروف اول چند واژه ی دیگر مثل WORLD HEALTH ORGANIZATION (WHO) ساخته می شود
ACTIVE LIFE EXPECTANCY	امید زندگی فعال به امید زندگی بدون ناتوانی DISABILITY FREE LIFE EXPECTANCY مراجعه کنید.
ACTIVITIES OF DAILY LIVING (ADL) SCALE	فعالیت روزمره زندگی (فرز) یک درجه بندی خاص که به وسیله کاتس و همکاران برای نمره بندی توانایی و ناتوانی های جسمی ابداع شد و برای اندازه گیری نتایج مداخله در بعضی بیماری های ناتوان کننده مزمن، مثل روماتیسم مفصلی به کار می رفت.
ACTIVITY SETTING	محل فعالیت محل ها، اتفاقات، فعالیت های جاری، و یا الگوهایی که زندگی روزمره ی ما را شکل می دهد.
ACTUARIAL RATE	میزان احصایی به جبر میرایی Force of mortality مراجعه کنید.
ACTUARIAL TABLE	جدول احصایی به جدول عمر life table مراجعه کنید.
ACUTE	حاد در زمینه ی تاثیر در سلامت، عبارت است از ناگهانی و غالباً کوتاه مدت
ADAPTATION	تطابق

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

	فرایندی که باعث می شود موجود زنده بتواند با موفقیت بیشتری با محیط خود کنار بیاید.
ADDITIVE MODEL	مدل تجمعی نوعی مدل بیماری زایی برای بیماری های چندعاملی که در آن، اثر چندعامل به صورت همزمان معادل مجموع اثرات آن عوامل به صورت مستقل است.
ADELPH (Association des Epidemiologists de Language Francaise)	آدلف انجمن اپیدمیولوژیست فرانسه زبان
ADHERENCE	رعایت در زمینه رفتارهای بهداشتی عبارت است از: انجام دادن دستورات پزشک یا سایر کارکنان بهداشتی و یا پژوهشگرانی که مجری پژوهشهای علمی هستند.
ADJUSTMENT	تطبیق یک روش آماری برای از میان بردن تاثیر ساختار جمعیت برآماره های به دست آمده از آن جمعیت برای مقایسه با جمعیتی دیگر.
ADULT LITERACY RATE	میزان با سواد بزرگسالان درصد افراد ۱۵ ساله و بیشتر که قادر به خواندن و نوشتن باشند.
ADVERSE REACTION	واکنش نامطلوب پیامدهای ناخوش آیند و یا ناخواسته روش های درمانی، تشخیصی و یا پیشگیری از بیماری ها.
ADVERSE SIDE EFFECT	اثر جانبی (سوء) به اثر جانبی side effect واکنش نامطلوب adverse reaction نگاه کنید.
AES (American Epidemiological society)	آ.بی.اس انجمن اپیدمیولوژی آمریکا
AETIOLOGY , AETIOLOGIC ETIOLOGY , ETIOLOGIC	سبب شناسی، سبب شناختی از لحاظ واژه شناسی به معنای دانش علتها و علیتها است و در کاربرد عادی برابر علت به کار می رود.
AETIOLOGIC (ETIOLOGIC) FRACTION (EXPOSURE)	جزء سبب شناختی (مواجهه) به جزء منتسب (مواجهه یافته) attributable fraction exposed نگاه کنید.
AETIOLOGIC (ETIOLOGIC)	جزء سبب شناختی (جمعیت)

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

FRACTION (POPULATION)	به جزء منتسب (جمعیت) (attributable fraction (population)) نگاه کنید.
AGE	سن براساس توصیه سازمان جهانی بهداشت سن باید بر مبنای واحد مشخص زمان که به پایان رسیده است، بیان گردد و روز تولد معادل صفر حساب می شود.
AGE DEPENDENCY RATIO	نسبت سرباری سنی به نسبت سرباری dependency ratio نگاه کنید.
AGE RATIO	نسبت سنی نسبت گروه سنی خاصی از جمعیت به کل جمعیت ضربدر صد
AGE STANDARDIZATION	استاندارد سازی سنی روشی برای تطبیق میزان ها، مثل میزان های مرگ برای از میان بردن تفاوت های موجود در ترکیب سنی دو و یا چند جمعیت که می باید با یکدیگر مقایسه شود.
AGENT (OF DISEASE)	عامل (بیماری) عاملی زنده مثل خرده زیست مندها، یا ماده ای شیمیایی مثل داروها و ویتامین ها و یا مفهومی فیزیکی مثل پرتوها که وجودشان (وجود بیش از اندازه شان) و در مورد بیماری های کمبودی، کاهش نسبی شان برای وقوع بیماری ضروری باشد.
AGE – PERIOD – COHORT ANALYSIS	تحلیل سن- دوران- همگروه یک روش آماری در همه گیر شناسی تحلیلی برای جدا کردن اثرات سن، دوران مطالعه و همگروه در روند دراز مدت بیماری ها.
AGE – SEX PYRAMID	هرم سنی- جنسی به هرم جمعیتی population pyramid مراجعه کنید.
AGE – SEX REGISTER	ثبت سنی – جنسی فهرستی از کلید مددجویان و یا بیماران یک واحد خدمات بهداشتی.
AGE – SPECIFIC FERTILITY RATE	میزان اختصاصی سنی باروری تعداد تولدهای زنده در یک زماه معین نزد زنان یک دامنه سنی خاص (مثلاً ۲۵ تا ۲۹ سال) بخش بر تعداد شخص – سال همان گروه زنان در همان زمان معین.

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

AGE – SPECIFIC RATE	میزان اختصاصی – سنی میزانی برای یک گروه سنی خاص که صورت و مخرج (مقسوم و مقسوم علیه) کسر آن محدود به همان گروه سنی خاص باشد.
AGE – STANDARDIZED RATE	میزان استاندارد شده سنی به استاندارد سازی سنی age standardization مراجعه کنید.
AGGREGATE SURVEILLANCE	مراقبت تجمعی نوعی مراقبت از بیماری و یا سلامت بر پایه گردآوری خلاصه اطلاعات از یک گروه بیمار.
AGGREGATION BIAS	تورش تجمع مترادف با تورش بوم شناختی.
AGGREGATIVE FALLACY	مغالطه تجمعی تعمیم نادرست رابطه ی مشاهده شده در یک جمعیت به یک فرد.
AGING OF THE POPULATION	پیرشدن جمعیت یک اصطلاح در جمعیت شناسی به معنی افزایش تدریجی نسبت افراد پیر در یک جامعه.
AIDS-RELATED COMPLEX (ARC)	مجموعه مرتبط با ایدز مجموعه ای از نشانگان syndrome و علائم بالینی که نزد غالب مبتلایان به عفونت با ویروس HIV مشاهده می شود.
AIRBORNE INFECTION	عفونت هوا برد عفونتی که عامل آن با کمک ذرات اجسام، غبار و یا خشک قطره droplet nuclei معلق در هوا منتقل می شود.
ALGORITHM	الگوریتم هر فرایند منظمی که از مراحل سازمان یافته تشکیل شده باشد و شروع هر مرحله از آن وابسته به نتیجه به دست آمده از مرحله قبلی باشد.
ALGORITHM CLINICAL	الگوریتم بالینی (مترادف با منشور بالینی clinical protocol) شرح روشنی از گام هایی که می باید برای مراقبت از بیمار و یا درمان او در شرایط اختصاصی برداشته شود.
ALLELE	هم مکان

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

	شکل های متفاوت یک ژن که در یک مکان مشخص روی یک کروموزوم قرار گرفته باشد.
ALLOCATION BIAS	تورش تخصیص خطا در برآورد مقدار اثر یک علت در نتیجه رعایت نکردن اصول تعیین شده برای تخصیص تصادفی موارد تحت مطالعه و شاهد های آنها در کارآزمایی بالینی clinical trail
ALLOCATION CONMCEALMENT	تخصیص پنهانی روشی برای تخصیص تصادفی افراد بین شاخه های متفاوت یک مطالعه به نحوی که افراد شرکت کننده و پژوهشگران انجام دهنده ی مطالعه هیچ کدام ندانند افراد تحت مطالعه در کدام شاخه قرار دارند.
ALMA-ATA DECLARATION	بیانیه آما- آتا به خدمات بهداشتی health care, بهداشت برای همه health for all و مراقبت های اولیه بهداشتی primary health care نگاه کنید.
ALPHA ERROR	خطای آلفا به خطای نوع یک error , type 1 نگاه کنید.
ALPHA LEVEL	سطح آلفا به معنی داری significance نگاه کنید.
AMBIENT	پیرامون اطراف، محیطی که واقعه ای در آن مشاهده می شود.
AMES TEST	آزمون ایمز نوعی از عیارگیری زیستی bioassay برای شناخت جهش های ژنتیکی
ANALYSIS OF VARIANCE (ANOVA)	تجزیه واریانس (تجزیه پراش) یک روش آماری برای جداسازی و تعیین مقدار تاثیر متغیرهای مستقل طبقاتی بر نوسانات میانگین متغیرهای پیوسته ای که با آنها در ارتباط می باشد.
ANALYTIC STUDY	مطالعه تحلیلی نوعی از مطالعه که برای آزمودن یک رابطه ی علیتی بیان شده در چهارچوب فرضیه، طراحی و اجرا گردد.
ANECDOTAL EVIDENCE	شواهد افواهی

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

	نوعی شاهد یا دلیل برای توجیه یک واقعه که بجای استواری بر داده هایی که به طرق علمی جمع آوری شده باشد.
ANEUGENIC	ژن پریش عاملی که بر تقسیم سلولی اثر گذارده و باعث می شود که یک کروموزوم به صورت کامل حذف و یا اضافه شود.
ANIMAL MODEL	مدل حیوانی مطالعه در جمعیتی از حیوانات آزمایشگاهی که در شرایطی شبیه به شرایط انسان قرار گرفته باشد تا بتوان بیماری زایی در انسان را روی آنها آزمایش و اندازه گیری کرد.
ANTAGONISM	تضاد (نقطه مقابل هم افزایی SYNERGISM)
ANTHROPOMETRY	انسان سنجی - تن سنجی روشی در زمینه اندازه گیری حجم، وزن و تناسب بدن انسان.
ANTHROPOPHILIC	انسان گرایانه تمایل ترجیحی حشرات به تغذیه از انسان حتی در شرایطی که میزبان های دیگر نیز وجود داشته باشد.
ANTIBODY	پادتن مولکول پروتئینی که در نتیجه ی مواجهه با یک ماده بیگانه و یا یک جسم خارجی مثل خرده زیستمندهای بیماری زا و با ایمن سازی immunization فعال در بدن وجود می آید.
ANTIGEN	پادگن یک ماده پروتئینی (و یا پلی ساکاریدی، گلیکولیپیدی بافت پیوندی، و مانند اینها) که بتواند واکنش خاص ایمنی ایجاد کند.
ANTIGENIC DRIFT	رانش پادگنی نوعی تغییرات تدریجی در ساختار مولکولی (DNA/RNA) خرده زیستمندها در نتیجه عبور از یک میزبانی به میزبانی دیگر.
ANTIGENIC SHIFT	جهش پادگنی جهش پادگنی یعنی یک تغییر ناگهانی در ساختار مولکولی (DNA/RNA) خرده زیستمندها به خصوص ویروس ها که منجر به ایجاد سویه های جدیدی از خرده زیستمند

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

	می شود.
ANTIGENCY	پادزایی (مترادف با ایمنی زایی immunogenicity).
APACHE	آپاچی سرنگاشتی برای acute physical and chronic health evaluation در این نظام با نمراتی که به تظاهرات بالینی مصدومان حوادث داده می شود، می توان عاقبت فرد مصدوم را پیش بینی نمود.
APGAR SCORE	نمره آپگار یک نمره ترکیبی برای ارزشیابی
APHA (American Public health association)	انجمن بهداشت آمریکا
APPLIED EPIDEMIOLOGY	همه گیر شناسی کاربردی استفاده از روش های همه گیر شناختی و ارزشیابی یافته های آن برای کاربرد در حوزه بهداشت و ارائه خدماتی بهداشتی.
ARBOVIRUS	ویروس ناقل برد (آربو و ویروس) گروهی از انواع متفاوت ویروس های حیوانی که از نظر یک مفهوم همه گیر شناختی یعنی انتقال بین میزبانان مهره دار با کمک بندپایان ناقل خونخوار مانند پشه، کنه، پشه خاکی، و سایر حشرات خونخوار در یک دسته قرار گرفته اند.
AREA SAMPLING	نمونه گیری منطقه ای یک روش نمونه گیری برای موقعی که اطلاعات کافی در مورد تعداد جمعیت در محل نمونه گیری در دسترس نباشد.
ARITHMATIC MEAN	میانگین حسابی میانگین (متوسط) ساده. جمع تمام اندازه گیری های فردی در یک مجموعه بخش بر تعداد افراد مجموعه
ARM	بازو (در یک کارآزمایی) گروهی از افراد شرکت کننده در یک مطالعه که نتیجه مورد انتظار در آنها با گروه دیگری از افراد شرکت کننده در همان مطالعه مقایسه می شود.
ARMITAGE – DOLL	مدل آرمیتاژ – دال

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

MODEL	مدلی در زمینه سرطان زایی که در آن فاصله زمانی بین مواجهه با عامل سرطان زا تعیین کننده وقوع سرطان است نه سن بیمار.
ARTIFACTUAL	تصنعی یک مشاهده، اندازه گیری و یا نتیجه گیری نادرست به علت استفاده از فن آوری نامناسب و یا خطا در طراحی و اجرای یک پژوهش
ARTIFICIAL INTELLIGENCE	هوش مصنوعی شاخه ای از علوم کامپیوتری برای بازسازی فعالیت های هوشی انسان.
ASCERTAINMENT	تایید فرایندی برای شناسایی آنچه در یک جمعیت و یا یک گروه تحت مطالعه مثل خانواده و یا خانوار روی می دهد.
ASCERTAINMENT BIAS	تورش مرد یابی، تورش تایی نوعی خطای منظم در مطالعه به علت آنکه نمونه های انتخاب شده، نماینده ی واقعی افراد یا بیماری موضوع مطالعه نباشد.
ASSAY	عیارگیری ارزشیابی کمی و کیفی مواد (زیان بار) در آب، خوراک، هوا، خاک و غیره.
ASSOCIATION	رابطه مترادف ها: همبستگی correlation (از نظر آماری) وابستگی dependence ارتباط relationship
ASSOCIATION ASYMMETRICAL	رابطه غیرمتقارن مترادف: بستگی نامتقارن asymmetrical relationship
ASSOCIATION , DIRECT	رابطه مستقیم رابطه بین دو متغیر بدون وجود متغیر شناخته شده ی دیگر.
ASSOCIATION FORTUITOUS	رابطه بختکی رابطه ای بین دو متغیر که تنها براساس شانس chance به وجود می آید و نیازی به توجیه بیشتر ندارد.
ASSOCIATION INDIRECT	رابطه غیرمستقیم این نوع رابطه را می توان به دو دسته تقسیم کرد.

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

ASSOCIATION SPURIOUS	رابطه جعلی این واژه که بهتر است استفاده نشود، به وسیله مولفان متفاوت برای بیان مفاهیم مختلف استفاده می گردد.
ASSOCIATION SYMMETRICAL	رابطه متقارن رابطه زمانی که متقارن باشد غیرعلیتی است.
ASSORTIVE MATING	جفت گیری انتخابی انتخاب جفت بر پایه ی داشتن و یا نداشتن یک ساختار ژنتیکی خاص (که معمولا با نماد بیرونی (شمایل) phenotype همراه باشد.
ASYMPTOTIC	مجانبی مفهومی که در زمینه بیشترین مقدار یک متغیر وابسته در شرایطی که متغیر مستقل آن به جانب صفر یا بی نهایت میل کند.
ASYMPTOTIC CURVE	منحنی مجانبی نوعی منحنی که به سمت صفر و یا بی نهایت میل می کند ولی هرگز به آنها نمی رسد.
ASYMPTOTIC METHOD	روش مجانبی به روش نمونه بزرگ large sample method نگاه کنید.
ATOMISTIC FALLACY	مغالطه اجزایی نوعی نتیجه گیری نادرست درباره گروه و یا رابطه بوم شناختی بر مبنای روابطی که در سطح افراد مشاهده شده باشد.
ATTACK RATE	میزان حمله نسبتی از افراد یک گروه که در یک زمان مشخص (مانند دوره یک همه گیری) به بیماری و یا عارضه مورد نظر مبتلا می شوند.
ATTENUATION	تضعیف ضعیف کردن (رقیق کردن) غلظت یک پادگن در واکنش و همچنین یک معلول مانند خطر نسبی (و یا قدرت یک خرده زیستمند)
ATTRIBUTABLE BENEFIT	فایده منتسب نقطه مقابل خطر منتسب attributable risk این واژه هنگامی مورد استفاده قرار می گیرد که مواجهه به جای ایجاد عوارض زیان بار، منافی را برای فرد مواجهه یافته

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

	دربرداشته باشد.
ATTRIBUTABLE FRACTION	جزء منتسب مترادف: نسبت منتسب attributable proportion در یک رابطه علیتی نسبتی از تمام موارد بیماری یا عارضه است که می توان آن را به یک مواجهه خاص نسبت داد.
ATTRIBUTABLE FRACTION (EXPOSED)	جزء منتسب (مواجهه یافته) مترادف: نسبت جزء منتسب (مواجهه یافته)، خطر منتسب، نسبت جزء سبب شناختی (مواجهه یافته).
ATTRIBUTABLE FRACTION (POPULATION)	جزء منتسب جمعیت مترادف: نسبت جزء منتسب (جمعیت)، خطر منتسب، نسبت جزء سبب شناختی (جمعیت).
ATTRIBUTABLE NUMBER	تعداد منتسب تعداد موارد اضافی یک معلول در یک دوره زمانی مشخص که به یک مواجهه خاص منتسب شده باشد.
ATTRIBUTABLE PROPORTION	نسبت منتسب به جزء منتسب attributable fraction نگاه کنید.
ATTRIBUTABLE RATE, ATTRIBUTABLE RISK	خطر منتسب مترادف: تفاوت میزان های علیتی، تفاوت خطر علیتی.
ATTRIBUTABLE RISK (EXPOSED)	خطر منتسب (مواجهه یافته) این واژه برای بیان جزء منتسب و ازدیاد خطر در مواجهه یافتگان به کار رفته است.
ATTRIBUTABLE RISK (POPULATION)	خطر منتسب (جمعیت) همان جزء منتسب (جمعیت) که به صورت درصد بیان شده باشد.
ATTRIBUTABLE RISK PERCENT	درصد خطر منتسب همان جزء منتسب که به صورت درصد بیان شده باشد.
ATTRIBUTABLE RISK PERCENT (EXPOSED)	درصد خطر منتسب (مواجهه یافته) این واژه برای بیان جزء منتسب و ازدیاد خطر در مواجهه یافتگان بکار رفته است.
ATTRIBUTABLE RISK PERCENT	خطر منتسب (جمعیت)

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

(POPULATION)	این واژه برای بیان جزء منتسب در جمعیت و همچنین ازدیاد خطر در جمعیت به کار رفته است.
ATTRIBUTE	صفت خاصه ای کیفیتی در یک فرد یا یک شی
ATTRITION	ریزش کاهش تعداد افراد شرکت کننده در یک مطالعه در طول زمان مطالعه.
ATTRITION BIAS	تورش ریزش نوعی از تورش انتخاب selection bias به علت دعوت های ساختاری در ویژگی های کیفیتی و کمیتی گروه های تحت مطالعه در نتیجه خارج شدن افراد در طول مدت مطالعه به دلایلی از قبیل ریزش attrition.
AUDIT	حسابرسی نوعی آزمایش یا بازنگری برای تعیین مقدار انطباق یک حالت، فرایند و یا عملکرد با معیارها و ضوابط از پیش تعیین شده.
AUSTRALIAN ANTIGEN	پادگن استرالیایی پادگنی بر سطح ویروس هپاتیت ب که چون برای نخستین بار نزد بومیان استرالیا شناسایی شد به این نام معروف است.
AUTONOMY	خودگردانی در اخلاقیات ethics عبارت است از اصل احترام به حرمت انسان و حق افراد برای تصمیم گیری در مورد خود.
AUTOPSY DATA	داده های کالبدگشایی داده ها (اطلاعات) به دست آمده از کالبدگشایی مردگان.
AUXILIARY HYPOTHESIS BIAS	تورش تعدیل فرضیه نوعی از تورش نجات rescue bias و به عبارت دیگر تورش تفسیر interpretive bias.
AVERGE	متوسط در علوم این واژه به طور کلی برابر با میانگین حسابی arithmetic mean می باشد که عبارتست از جمع ارقام یک مجموعه عدد بخش بر تعداد ارقام مجموعه

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

AVERAGE LIFE EXPECTANCY	متوسط امید زندگی به امید به زندگی expectation of life نگاه کنید.
AXIS	محور یکی از ابعاد نمودار.
B	
BACKGROUND LEVEL , RATE	میزان زمینه مقداری از یک ماده زیانبار و یا یک عامل بیماری زا و یا میزان بروز یک واقعه که به طور طبیعی و جدا از عامل و یا عوامل تحت مطالعه در زمان و مکان خاصی مشاهده می گردد.
BACTERIA	باکتری زیستمندی تک سلولی که به فراوانی در طبیعت یافت می شود، انواع گوناگونی دارد و می تواند برای انسان و حیوانات هم مفید باشد و هم زیانبار
BAKER , GEORGE	بیکر، جورج پزشک انگلیسی که علت نوعی از قولنج روده را که بنام قولنج دوون شایر معروف شده بود با استفاده از استنتاج قیاسی deduction پیدا کرد.
BAR CHART	نگاره ستونی مترادف: نمودار ستونی یکی از انواع نگاره ها برای نمایاندن داده های ناپیوسته discrete data.
BAR DIAGRAM	نمودار ستونی به نگاره ستونی bar chart نگان کنید.
BARKER HYPOTHESIS	فرضیه بارکر به فرضیه بنیادی developmental origins hypothesis مراجعه کنید.
BARRIER METHOD	روش مانعی یکی از روش های پیشگیری از باردار شدن با استفاده از یک مانع فیزیکی برای جلوگیری از تماس بین تخمک و اسپرم (مانند استفاده از کاندوم و یا کلاهک دهانه رحم).
BARRIER NURSING	پرستاری جدا کننده مترادف با جداسازی بالینی bedside isolation نوعی پرستاری از بیمار مبتلا

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

	به بیماری عفونی در بیمارستان که امکان انتقال عامل عفونت از بیمار به سایر بیماران را به حداقل برساند.
BARCENTRIC COORDINATE	مختصات گرانیگاهی به نمودار نیمرخ profile plot مراجعه کنید.
BASELINE DATA	داده های پایه یک مجموعه اطلاعاتی که در آغاز مطالعه جمع آوری می شود.
BASE POPULATION	جمعیت پایه به جمعیت منبع population source مراجعه کنید.
BASE , STUDY	پایه مطالعه به پایه مطالعه study base مراجعه کنید.
BASIC REPRODUCTIVE RATE (RO)	میزان تکثیر اولیه اندازه ای از متوسط تعداد عفونت هایی که به وسیله یک فرد آلوده در مراحل ابتدایی یک همه گیری یعنی زمانی که تقریباً همه تماس ها حساس هستند به وجود می آید.
BAUD (RATE)	بود (میزان) واحد سرعت انتقال داده در ابزارهای الکترونیکی.
BAYES , THOMAS	بایز، توماس ریاضیدان و روحانی انگلیسی و نویسنده رساله ای برای حل یک بغرنج در آیین شانس (که در سال ۱۷۶۳ و بعد از مرگ وی به چاپ رسید).
BAYES THEOREM	قضیه بایز قضیه ای در نظریه احتمالات که به نام توماس بایز کشیش و ریاضیدان انگلیسی نام گذاری شده است که آن را در رساله ای در جهت حل یک بغرنج در آیین شانس شرح داد.
BAYESIAN INFERENCE	استنتاج بایزی به قضیه بایز bay's theorem مراجعه کنید.
BAYESIAN STATISTICS	آماره بایز روشی در نتیجه گیری های آماری از داده ها که بر پایه احتمالات بیان شده در فرضیه که به نام احتمال پیشین prior probabilitirs نیز معروف هستند.

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

BEDSIDE ISOLATION	جداسازی بیمار به پرستاری جداکننده barrier nursing مراجعه کنید.
BEHAVIORAL EPIDEMIC	همه گیری رفتاری نوعی از همه گیری که (به جای یک خرده زیستمند مهاجم و یا عامل بیماری زای فیزیکی) به یک عامل روانی مثل تلقین و یا بعضی الگوهای رفتاری منتسب شده باشد.
BEHAVIORAL RISK FACTOR	عامل خطر رفتاری یک خصوصیت فردی و یا رفتاری که وجودش احتمال وقوع یک نتیجه خاص را افزایش می دهد، بدون اینکه لزوما باعث وقوع نتیجه باشد.
BEHAVIOR SETTING	تحلیل رفتار محلی که در آن یک الگوی رفتاری از جمله وقایع روزمره زندگی اتفاق می افتند.
BENCHMARK	انگپایه یک اصطلاح فنی که به صورت عامیانه نیز کاربرد دارد.
BENEFICENCE	نیکویی از نظر واژه شناسی یعنی خوبی.
BENEFIT	فایده امتیاز و یا بهبودی که در نتیجه ی انجام یک اقدام مداخله ای به دست می آید.
BENEFIT COST RATIO	نسبت به هزینه نسبت مقدار خالص و قابل اندازه گیری فایده به دست آمده به هزینه مصرف شده.
BERKSONIAN BIAS	تورش برکسونی مترادف با تورش برکسون berkson's bias و مغالطه برکسون berkson fallacy نوعی تورش انتخاب selection bias در شرایطی که هم بیماری مورد نظر و هم مواجهه فرض شده بتواند بر فرایند انتخاب نمونه اثر بگذارد.
BERNOULLI DISTRIBUTION	توزیع برنولی نوعی توزیع احتمالاتی که در آن فقط دو حالت غیرقابل جمع وجود داشته باشد مثل مرگ و زندگی
BERTILLON CLASSIFICATION	طبقه بندی برتیون

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

	اولین طبقه بندی شماره ای بیماری شناسی nosology که بوسیله ژاک برتیون (۱۹۲۲-۱۸۵۱) Jacques Bertillon پیشنهاد شد.
BETA ERROR	خطای بتا به خطای نوع دوم error , type II نگاه کنید.
BIAS	تورش تورش عبارت است از انحراف منظم اندازه گیری از واقعیت و یا انحراف نتیجه گیری از حقیقت و یا فرایندی که منجر به چنین انحرافی می شود.
BIAS DUE TO DIGIT PREFERNCE	تورش رقم خواهی به رقم خواهی digit preference نگاه کنید.
BIAS DUE TIO INSTRUMENTAL ERROR	تورش ابزار هر نوع خطای منظمی که در نتیجه تنظیم نادرست ابزار اندازه گیری، اندازه گیری نادرست، آلودگی محلول های آزمایش، اختلاط نادرست داروها و مانند آن بوجود بیاید.
BIAS IN PUBLICATION	تورش انتشار خطایی که به علت گرایش نویسندگان و مدیران و مجله های علمی به چاپ مقاله علمی به نتیجه مثبت (مثل گزارش رابطه بین ژن و بیماری) به وجود می آید.
BIAS OF AN ESTIMATOR	تورش برآورد خطای ناشی از تفاوت بین مقدار واقعی یک متغیر و مقدار برآورد شده آن به وسیله یک برآورد کننده تورش دار.
BIAS OF INTERPRETATION	تورش نتیجه گیری به تورش تفسیر interpretive bias مراجعه کنید.
BIAS , "LEAD TIME"	تورش زودیایی مترادف: گرایش به سمت زمان صفر zero time shift.
BIAS , DESIGN	تورش طرح تفاوت بین مقدار حقیقی و مقدار بدست آمده از مطالعه ای نادرست طراحی شده باشد.
BIAS , DETECTION	تورش شناسایی تورش در نتیجه خطایی منظم در گروه های زیر مطالعه در زمینه های بیماریابی، ارزیابی،

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

	تشخیص و تایید پیامد.
BIAS , INFORMATION	تورش اطلاعات مترادف: تورش مشاهده observational bias
BIAS , INTERVIEWER	تورش مصاحبه گر خطای منظم مصاحبه کننده که به طور خودآگاه و یا ناخودآگاه منجر به جمع آوری انتخابی اطلاعات و یا تاثیر بر پاسخگویی افراد مصاحبه شونده می گردد.
BIAS , LENGTH	تورش مدت نوعی خطای منظم در نتیجه انتخاب تعداد نامتناسبی از بیماران درازمدت (بیمارانی که مدت طولانی تری زنده مانده اند).
BIAS , MEASUREMENT	تورش اندازه گیری خطای منظم (BIAS) در اندازه گیری.
BIAS , OBSERVER	تورش مشاهده کننده تفاوت بین مقدار واقعی و آنچه که عملاً مشاهده می شود به علت تغییراتی که در مشاهده کننده اتفاق می افتد.
BIAS , RECALL	تورش یادآوری خطایی منظم که باعث می شود تا وقایع گذشته به صورت ناقص و یا غیردقیق یادآورده شوند.
BIAS , REPORTING	تورش گزارشدهی ابراز یا عدم ابراز انتخابی اطلاعات مربوط به پیشینه پزشکی مثل جزئیات روابط جنسی در بررسی بیماری های آمیزشی، مدت و مقدار مصرف سیگار و پیشینه ی بیماری های قبلی.
BIAS , RESPONSE	تورش پاسخ دهی خطایی منظم که در نتیجه تفاوت شخصیتی بین کسانی که بصورت داوطلبانه در مطالعه شرکت می کنند و کسانی که شرکت نمی کنند.
BIAS , SAMPLING	تورش نمونه گیری خطای منظمی که در نتیجه روش های مورد استفاده برای نمونه گیری از افراد، نمونه های آزمایشگاهی و دیگر چیزها به وجود می آید.
BIAS , SELECTION	تورش انتخاب

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

	تورش در برآورد تاثیر یک مواجهه بر یک معلول به علت وجود شرایط دیگری که بر هر دو مواجهه و معلول اثر می گذارد.
BIBLIOGRAPHIC IMPACT FACTOR (BIF)	ارزش ارجاعی در زمینه دانش سنجی scientometrics ارزش ارجاعی نشانگر درجه استفاده از مقالات علمی چاپ شده در یک مجله علمی به عنوان منبع در مقالات علمی دیگر است.
BILLS OF MORTALITY	فهرست های میرایی خلاصه های هفتگی و سالیانه موارد ثبت شده تعمید و تدفین در کلیساهای انگلستان به خصوص در شهر لندن که جمع آوری آنها از سال ۱۵۳۸ میلادی شروع شده بود.
BINARY VARIABLE	متغیر دوجمله ای متغیری که فقط دو حالت غیر قابل جمع داشته باشد مثل وجود یا عدم وجود ۰ یا ۱
BINOMIAL DISTRIBUTION	توزیع دو جمله ای یک توزیع احتمالاتی که از تعدادی مشاهده که هر کدام آنها فقط دو حالت غیر قابل جمع داشته باشند (مثل وجود یا نبود یک نشانه بالینی یا یک نتیجه آزمایشگاهی یا مرگ و میر زندگی).
BIOACCUMULATION	زیست انباری انباشتگی تدریجی یک ماده شیمیایی در یک زیستمند، یک عضو و یا یک بافت بدن.
BIOASSAY	عیارگیری زیستی ارزیابی کمیتی از کارایی یک دارو یا ماده شیمیایی از راه ارزیابی اثرات آن ماده در یاخته ها و بافت های زنده در آزمایشگاه و یا حیوان و انسان زنده
BIODIVERSITY	تنوع زیستی گونه های متفاوت از گیاهان، حیوانات و خرده زیستمندهایی که به طور طبیعی در یک جامعه زندگی می کنند و یا در چندین جامعه در یک محل ویژه وجود دارند و همچنین گوناگونی ژنتیکی genetic diversity در یک نوع از زیستمنداها.
BIOLOGICAL AGE	سن زیستی یکی از ویژگی های بافت های بدن که با بیماری زایی رابطه دارد.
BIOLOGICAL MONITORING	پایش زیستی ثبت، تحلیل و تفسیر اندازه گیری های زیست شناختی برای یافتن تغییرات (غالباً منفی) در وضعیت بهداشتی یک جمعیت و یا یکی از اجزای

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

	محیط (مثل آب، هوا، خاک) و یا در سایر تعیین کننده های determinants سلامت (مثل غذا و خوراک و دام)
BIOLOGICAL PLAUSIBILITY	معقولیت زیستی یکی از ضوابط علیتی causal cariterion یا اصلی برای ارزیابی انطباق یک رابطه علیتی با دانش پزشکی و یا زیست شناختی جاری.
BIOLOGICAL TRANSMISSION	انتقال زنده انتقال عامل بیماری زا به وسیله یک موجود زنده.
BIOMAGNIFICATION	زیست انبوهی مجموعه ای از فرایندهای متوالی در یک بوم نظام به نحوی که موجب افزایش تراکم یک ماده مشخص (با خاصیت سمی پایدار) در رده های بالای زنجیره غذایی بشود.
BIOMARKER BIOLOGICAL MARKER	نشانگر زیستی یک یاخته یا ترکیب مولکولی و یا شیمیایی که وجودش نشان دهنده یک مواجهه، حالت خاص زیستی، وضعیت مشخصی از سلامت و یا قابلیت ابتلا باشد.
BIOMETRY	زیست سنجی (اندازه گیری حیات) استفاده از روش های آماری برای مطالعه داده های عددی بدست آمده از مشاهدات و پدیده های زیستی
BIOMONITORING	زیست پایشی به پایش زیستی biological monitoring مراجعه کنید.
BIOSTATISTICS	آمار زیستی کاربرد آمار statistics و روشهای آن برای درک مسائل زیست شناختی.
BIRAUD , YVES	بیرائو، ایوز پزشک و آمارشناس فرانسوی که طی سالهای ۱۹۲۵ تا ۱۹۶۰ ابتدا برای بخش بهداشت جامعه ملل متفق و بعد از جنگ جهانی دوم برای سازمان جهانی بهداشت به عنوان رئیس خدمات همه گیر شناسی و آمار خدمت کرد.
BIRTH CERTIFICATE	گواهی تولد مدرکی رسمی و قانونی که جزئیات تولد زنده مانند نام نوزاد، زمان و مکان تولد، مشخصات والدین و بعضی اطلاعات دیگر مثل وزن تولد در آن ثبت می شود.

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

BIRTH ORDER	ردیف تولد شماره ای که رتبه یک تولد را در رابطه با سایر تولدهای یک مادر نشان می دهد.
BIRTH RATE	میزان تولد یک میزان کلی که از تقسیم تعداد تولدهای زنده بر تعداد جمعیت در یک زمان مشخص که معمولاً یک سال است بدست می آید.
BIRTH WEIGHT	وزن تولد وزن زمان تولد نوزاد که در بعضی کشورها در گواهی تولد ثبت می شود.
BIT	بیت سرنگاشت Acronym برای اعداد دونمایی binomial digit که در محاسبات کامپیوتری کاربرد دارد.
BLACK BOX	جعبه سیاه یک زبان بازی حرفه ای برای بیان مواقعی که روشها و مبانی استدلالی و یا مطالعاتی یک مسئله و یا یک مفهوم یا به خوبی تعریف نشده اند و یا حتی به خوبی درک نشده اند.
BLACK BOX EPIDEMIOLOGY	همه گیر شناسی جعبه سیاه یک روش کلی در نگرش همه گیرشناختی که هم در پژوهش و هم در بهداشت عمومی مورد استفاده قرار می گیرد.
BLIND (ED) STUDY	پژوهش کور (کور شده) مترادف: مطالعه پوشیده masked study نوعی از پژوهش که در آن پژوهشگر و یا شرکت کنندگان در پژوهش نمی دانند که جزو کدامیک از جمعیت های زیر بررسی و یا تجزیه experiment قرار دارد.
BLOCK RANDOMIZATION	تقسیم تصادفی بلوکه مترادف: تصادفی کردن محدود restricted randomization.
BLOT	بلات انواع آزمون هایی که با استفاده از الکتروفورز، تحلیل پایه ای اسید نوکلئیک و یا واکنش های پادتنی نمونه های DNA و یا RNA را شناسایی و از یکدیگر متمایز می سازد.
BODY BURDEN	بار بدن تمامی مقدار یک ماده مشخص در بدن.

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

BODY MASS INDEX	شاخص جرم بدن مترادف با شاخص که ته لت quetelet's index یکی از اندازه های انسان سنجی برای توده بدن که از تقسیم وزن به کیلوگرم بر مجذور قد به متر بدست می آید.
BONFERRONI CORRECTION	تصحیح بون فرونی به روش های مقایسه متعدد multiple comparison techniques مراجعه کنید.
BOOKMARKING	نشانگذاری در زمینه ژنتیک genetics و فراژنی epigenetics عبارتند از: یک پدیده زیست شناختی که به عنوان یک ساختار توارث فراژنی، الگوی تظاهر ژنی gene expression را در هنگام تقسیم سلولی به سلول های جدید منتقل می کند.
BOOT STRAP	چکمه بند مترادف: نمونه گیری مجدد.
BOX AND WHISKERS PLOT	نمودار جعبه و خط مترادف: نمودار جعبه ای box plot نگاره ریشه گربه
BRAIN SPARING	حفظ مغز اصلی است بر پایه اینکه کودک انسان در زمانی که مواد غذایی و اکسیژن کافی برای رشد کامل پیدا نکند، قسمت بیشتری از خون را متوجه مغز می کند تا نیازهای آن برآورده شود، حتی اگر این عمل به کاهش موادغذایی و اکسیژن در سایر بافت های بدن منجر می گردد.
BREAK POINT	نقطه شکست واژه ای در همه گیرشناسی بیماری های انگلی کرمی
BUBBLE PLOT	نمودار حبابی نموداری از اطلاعات به دست آمده از یک بررسی شامل سه متغیر که دو تا از این متغیرها در محورهای طولی و عرضی در یک نمودار پخش scatter diagram قرار می گیرد و متغیر سوم به صورت دایره ای متناسب با مقدار آن نقطه اطلاعاتی در نمودار رسم می شود.
BUDD , WILLIAM	باد، ویلیام پزشک انگلیسی که در مورد بیماری های عفونی تحقیق کرد.
BURDEN OF DISEASE	بار بیماری - اثرات بیماری در یک جامعه.
BYTE	بایت

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

	مجموعه ای از چند بیت BIT مجاور که معمولا ۶، ۴، یا ۸ عدد بوده و به عنوان واحد تحلیلی در کامپیوتر به کار گرفته می شوند.
C	
CALIBRATION	ترازش تنظیم یک ابزار اندازه گیری و یا درجه بندی نتایج بدست آمده از کاربرد آن ابزار بر مبنای یک معیار از پیش تعیین شده.
CALIPER MATCHING	همسان سازی پرگاری به همسان سازی matching مراجعه کنید.
CAMPBELL COLLABORATION	همکوشان کمپبل یک سازمان غیرانتفاعی و مستقل بین المللی برای کمک به عموم برای تصمیم گیری آگاهانه در مورد اثرات مداخله در مسائل اجتماعی، رفتاری و آموزشی.
CANADIAN MORTALITY DATABASE	داده بن میرایی کانادا مجموعه کامپیوتری (پایگاه اطلاعاتی) بزرگی از موارد مرگ شامل اطلاعات فردی فوت شدگان و علت های مرگ در کانادا که از سال ۱۹۵۰ به بعد از گواهی های فوت استخراج شده است و یا اصل گواهی فوت که به صورت میکروفیلم بایگانی شده است.
CANCER EPIDEMIOLOGY	همه گیر شناسی سرطان شاخه ای تخصصی از همه گیرشناسی برای مطالعه عوامل موثر بر وقوع (از قبیل بروز، توزیع جمعیت) بیماری های سرطانی، پیش سرطانی و عوارض آنها.
CANCER MORTALITY: INCIDENCE RATIO	نسبت مرگ به بروز سرطان در بعضی مطالعات نسبت مرگ به شیوع در انواع سرطان ها اندازه گیری می شود.
CANCER REGISTRY	ثبت سرطان به ثبت موارد registry مراجعه کنید.
CANON	قانون

مرکز تخصصی خدمات آموزشی گروه پزشکی فرهنگ گستر نخبگان

	یک قاعده جافتاده و رسمی که نحوه مناسب اجرای یک فرایند را بیان می کند و تنها به صورت رسمی و به سختی قابل تغییر می باشد.
CAPTURE – RECAPTURE METHOD	روش گیر و بازگیر روشی برای برآورد اندازه یک جمعیت و یا قسمتی از آن با استفاده از دو یا چند منبع اطلاعاتی به ظاهر ناکامل از آن جمعیت
CARCINOGENESIS	سرطان زایی فرایند ایجاد سرطان.
CARDIOVASCULAR EPIDEMIOLOGY	همه گیر شناسی بیماری های قلب و عروق شاخه ای تخصصی از همه گیر شناسی برای مطالعه عوامل موثر بر وقوع عروق تاجی قلب، سکه و سایر عوارضی که با دستگاه قلب و عروق ارتباط دارد.

*** برای اطلاع از نحوه دریافت جزوات کامل با شماره های زیر تماس حاصل فرمایید.**

۰۲۱/۶۶۹۰۲۰۶۱-۶۶۹۰۲۰۳۸-۰۹۳۷۲۲۲۳۷۵۶

۰۱۳/۴۲۳۴۲۵۴۳ (لاهیجان)

خرید اینترنتی

www.shop.nokh.ir